

Nr 305.

Av herr **Mannerskantz m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående förbättring av landsbyggdens telefonförhållanden.*

I proposition nr 219 framlägges för riksdagens prövning resultatet av 1944 års telefonkommittés arbete, vilket arbete i många avseenden innefattar synnerligen önskvärda förbättringar av telefonförhållandena på landsbygden. Detta gäller i första hand utökningen av frikretsarna till att omfatta i stort sett stationsområdena, och i detta hänseende ha vi intet att tillägga.

Beträffande frisantalsförmånerna däremot anse vi att kommittén icke föreslagit förbättringar i tillräcklig omfattning, även om man med tacksamhet noterar att vissa skärgårdsområden och öar föreslås få fria samtal med fastlandet. När det däremot gäller anordnande av dylika samtal i övriga delar av landet, har kommittén liksom departementschefen icke tagit steget så långt, att man fått fram en annan definition på ordet huvudort än den som tidigare funnits, även om frisantal dit ej alltid tillämpats.

Enligt vår mening bör det sättas som ett mål att varje abonnent skall utan särskild avgift kunna samtala med icke blott ort där vederbörande präst, provinsialläkare, veterinär och landsfiskal är bosatt, utan man måste utvidga begreppet huvudort till att omfatta även sådana institutioner som lasarett eller sjukstuga, förlossningshem, hem för kroniskt sjuka och dylika. Göres detta, medför det även att man i regel automatiskt når även dem med vilka man normalt har ekonomiska förbindelser. Det kan icke anses vara ett riktigt förhållande, att samtal, som löpande förekomma många gånger om dagen med ortens verkliga ekonomiska centrum, skola vara belagda med interurbanavgifter. Detta sista ord betyder ju samtal mellan olika städer, och vi anse att det icke är rimligt att icke så gott som alla abonnenter skola avgiftsfritt kunna nå »sin stad», och vi vilja därför föreslå att riksdagen gör ett uttalande i denna riktning. Den särskilda belastning, som boende på landsbygden eller drivande av ett företag därstädes nu medför i telefonhänseende, är inget förhållande, som är ägnat att verka utspridande på företagsverksamheten eller kvarhållande av folk på landsbygden.

Som huvudsakligt skäl emot den uppfattning vi här framfört har kommittén och departementschefen framhållit, att telegrafverket icke skulle kunna förränta de kostnader som åsamkas vid bifall till vårt förslag samt att svårigheterna i fråga om materiel och arbetskraft för närvarande äro stora.

Det sista ha vi full förståelse för, och vi begära icke att detta skall genomföras snabbt, men nu är ju fråga om ett principbeslut, och då är det viktigt att rätt princip blir godtagen, oavsett när genomförandet kan ske.

I fråga om förräntningen har departementschefen icke haft en lika ortodox uppfattning som kommittén, utan menar, att anledning saknas att i avskrivningshänseende behandla dessa investeringar på annat sätt än investeringar för telefontätet i övrigt.

Telegrafverket har under årens lopp redovisat allt större överskott och detta även i förhållande till det investerade kapitalet, vilket bäst framgår av ett studium av bilaga till 1946 års statsverksproposition: Inkomster å driftbudgeten, särskilt å sidorna 34 och 35 samt 88 och ff., där vederbörande utskott skall finna att här sker en beskattning av den telefonerande allmänheten, som särskilt belastar den mera avlägset belägna landsbygden. Härtill kommer att man säkerligen kan räkna med en ej obetydlig ökning av inkomsterna genom att ett större antal apparater komma upp i en högre samtalsklass om de kunna nå sin verkliga huvudort utan avgift.

Då vi icke kunna finna att propositionen i tillräcklig grad undanröjer den orättvisa, som stora delar av landsbygden lider under i fråga om frisamtal, få vi hemställa,

att riksdagen måtte vid behandlingen av propositionen nr 219 uttala, att fritrafiksförmånerna böra så anordnas, att med huvudort förstås den stad, som utgör det naturliga centrum för bygdens ekonomiska och sociala verksamhet.

Stockholm den 25 april 1946.

Axel Mannerskantz.

Carl Beck-Friis.

Gunnar A. Andersson.